

Sammanfattning: **Utvärdering av några sfi-utbildningar i Stockholm våren 2012**

Bakgrund

SFI Stockholm beställde våren 2012 utvärdering av fem nya utbildningsanordnare från utbildningsförvaltningens uppföljningsenhet. Utvärderingen genomfördes av en utvärderare från utbildningsförvaltningen tillsammans med en medbedömare från SFI Stockholm. De två biträdande sfi- rektorerna har följt med som kollegiebedömare hos kollegans utbildningsanordnare. Våren 2012 utvärderades sfi på AcadeMedia/Eductus, InfoKomp, Jensen Education School AB och Folkuniversitetet. På OmsorgsLyftet AB genomfördes endast ett kortare återbesök eftersom skolan tidigare inspekterats av Stockholms stads inspektörer.

Uppdraget genomförs genom att observera verksamheten och göra lektionsbesök, läsa dokumentation om skolan, intervjua elever, personal och skolledning. I nybörjargrupperna används tolk vid elevintervjuerna. Utvärderingen varar en vecka, och i slutet av utvärderingsveckan får utbildningsanordnarens ledningsgrupp/företagsledning en muntlig föredragning av resultatet. Denna föredragning är utformad som en dialog där utvärderingens resultat diskuteras med utbildningsanordnaren. Sedan skriver utvärderarna en rapport om utbildningsanordnarens styrkor och svagheter där den avslutande delen innehåller förslag på utvecklingsområden. I första hand granskas måluppfyllelsen, det vill säga utvärderarna bildar sig en så heltäckande bild som möjligt av hur målen i styrdokumentet tolkas och förverkligas på skolan. Detta sker utifrån en prioritering av mål från läroplanen och andra nationella styrdokument. Dessutom granskas skolans förmåga att själv utvärdera sin kvalitet för att förbättra verksamheten liksom skolans ledning och styrning. Utvärderingen syftar till att utveckla och förbättra utbildningen och är inte av kontrollerande art.

Resultat av utvärderingen:

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Det har ibland rått en del oklarheter vad gäller utbildningsansvarigs roll och uppgifter på den utvärderade skolan. Utbildningsansvarig bör tydliggöra sin roll som lokal pedagogisk ledare som dagligen styr och leder det pedagogiska arbetet, coachar lärarna och följer upp det pedagogiska arbetet. Även den kommunala rektorns/biträdande rektorns roll i förhållande till utbildningsanordnaren bör tydliggöras. Eleverna vet inte alltid vem som är ansvarig chef för utbildningen och vem de ska vända sig till om de har några klagomål. Kvalitetsarbetet behöver överlag systematiseras och inkludera lärare och elever mera. Skolan är ofta duktig på att ha ordning på den enskilde elevens resultat men behöver bli bättre på att samla in och ställa samman olika typer av resultat på gruppnivå för att sedan analysera dem och låta resultaten utgöra grund för fortsatt utvecklingsarbete.

Kunskaper, utveckling och lärande

Eleverna tycker oftast att de lär sig mycket och att de har duktiga och engagerade lärare som är bra på att förklara. Lärarna är inte alltid behöriga att undervisa på sfi, men de obehöriga har kompetensutvecklingsplaner i varje enskilt fall för att skaffa rätt behörighet. Skolorna vinnlägger sig ofta om att försöka utveckla flexibla arbetsformer. Vissa skolor har också möjlighet att erbjuda olika stödpass, till exempel extra konversationsträning. Flexibiliteten får dock inte ske på bekostnad av tydlighet i utbildningsstrukturen. Flera elever har inte klart för sig vilka kursmål som finns, och ibland har eleverna inte ens inblick i hur själva sfi-utbildningen är organiserad med kursplaner på olika nivåer och nationella prov. Tolk används sällan. Tydliga kursmål och varierad träning av olika språkfärdigheter bör ingå i varje utbildningspass. En förbättrad introduktion med tydligare individuell studieplan där även varje elevs utbildningsmål och studieprogression följs upp är ett förbättringsområde som gäller de flesta skolor. Detsamma gäller studie- och yrkesvägledningen som måste få en större roll i sfi-utbildningen.

Bedömning och betygssättning

Formativ (framåtsyftande) bedömning är ett område som behöver utvecklas hos många sfi-anordnare. Lärarna behöver bli bättre på att kontinuerligt ge eleverna feedback på kunskapsutvecklingen kopplat till varje elevs individuella studieplan. Vissa skolor är snabba på att lämna tillbaka inlämnade arbeten till eleverna och ge framåtsyftande återkoppling på arbetsinsatsen, medan andra behöver bli bättre på det. Likvärdigheten i bedömning garanteras huvudsakligen genom de nationella proven, men skulle kunna stärkas genom att olika skolor jämför sina bedömningar med varandra. Systematisk jämförelse på gruppnivå av betygsresultat som underlag för fortsatt pedagogiskt utvecklingsarbete behöver de utvärderade skolorna arbeta mer med generellt sett.

Normer och värden

Det råder en god anda på skolorna och eleverna tycker allmänt att det är en trevlig stämning i undervisningsgrupperna. Det är lugnt och tryggt på skolorna enligt både elever och personal. Elevråd finns på vissa skolor men inte på alla. Planer mot diskriminering och kränkande behandling finns, men de är inte alltid kända av elever och lärare och har inte heller alltid utarbetats i samråd med dem. Ett aktivt värdegrundsarbete utgör således ett utvecklingsområde för många skolor.

Övrigt

Många av de sfi-utbildningar som utvärderats har elever som yrkesarbetar eller studerar på hel- eller deltid, vilket självfallet är mycket positivt. Detta gäller framför allt eleverna på kvällskurserna. De har inte möjlighet att kontinuerligt bevista lektionerna utan kommer när de har tid eller orkar, och ibland går de tidigare eller kommer senare till lektionerna. Detta innebär en mycket speciell pedagogisk utmaning för lärarna som ska ordna en utbildning som både har stor flexibilitet, tydlig struktur och som eftersträvar elevinflytande.